

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 75

Warszawa, 3 grudnia 2015 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o podatku od niektórych instytucji finansowych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Barbarę Bubulę.

(-) Waldemar Andzel; (-) Marek Ast; (-) Piotr Łukasz Babiary; (-) Piotr Babinetz; (-) Barbara Bartuś; (-) Joanna Borowiak; (-) Anna Cicholska; (-) Michał Cieślak; (-) Witold Czarnecki; (-) Anna Czech; (-) Michał Dworczyk; (-) Tadeusz Dziuba; (-) Barbara Dziuk; (-) Jacek Falfus; (-) Małgorzata Golińska; (-) Jarosław Gonciarz; (-) Jerzy Gosiewski; (-) Józefa Hrynkiewicz; (-) Grzegorz Janik; (-) Wojciech Jasiński; (-) Piotr Kaleta; (-) Jan Kilian; (-) Joanna Kopcińska; (-) Andrzej Kosztowniak; (-) Jarosław Krajewski; (-) Elżbieta Kruk; (-) Anna Krupka; (-) Andrzej Kryj; (-) Bernadeta Krynicka; (-) Dariusz Kubiak; (-) Krzysztof Kubów; (-) Anna Kwiecień; (-) Marek Kwitek; (-) Bogdan Latosiński; (-) Józef Leśniak; (-) Krzysztof Łapiński; (-) Marzena Machałek; (-) Jerzy Materna;

(-) Grzegorz Matusiak; (-) Iwona Michałek; (-) Daniel Milewski; (-) Jan Mosiński; (-) Aleksander Mrówczyński; (-) Arkadiusz Mularczyk; (-) Wojciech Murdzek; (-) Marek Opióła; (-) Anna Paluch; (-) Jerzy Paul; (-) Krystyna Pawłowicz; (-) Stanisław Pięta; (-) Piotr Pyzik; (-) Anna Schmidt-Rodziewicz; (-) Łukasz Schreiber; (-) Wojciech Skurkiewicz; (-) Andrzej Smirnow; (-) Artur Soboń; (-) Mirosława Stachowiak-Różecka; (-) Dariusz Starzycki; (-) Robert Telus; (-) Sylwester Tułajew; (-) Piotr Uściński; (-) Jan Warzecha; (-) Rafał Weber; (-) Grzegorz Adam Woźniak; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Krystyna Wróblewska; (-) Jarosław Zieliński; (-) Jerzy Żyżyński.

USTAWA

z dnia 2015 r.

o podatku od niektórych instytucji finansowych

Rozdział I

Przepisy wstępne.

Art. 1. Ustawa reguluje opodatkowanie podatkiem od instytucji finansowych aktywów niektórych podmiotów.

Art. 2. Podatek od instytucji finansowych stanowi dochód budżetu państwa.

Rozdział II

Przedmiot opodatkowania, podatnik i obowiązek podatkowy.

Art. 3. Przedmiotem opodatkowania są aktywa podmiotów będących podatnikami podatku od instytucji finansowych.

Art. 4. Podatnikami podatku od instytucji finansowych są:

- 1) banki krajowe w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128 ze zm.),
- 2) oddziały banków zagranicznych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt. 20 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128 ze zm.),
- 3) oddziały instytucji kredytowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt. 18 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015r. poz. 128 ze zm.),
- 4) spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1450 ze zm.),
- 5) krajowe zakłady ubezpieczeń w rozumieniu art.3 ust. 1 pkt 18 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2015 r. poz.1844),
- 6) krajowe zakład reasekuracji w rozumieniu art. art. 3 ust.1 pkt 19 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2015 r. poz.1844),

- 7) oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji w rozumieniu art. 3 ust.1 pkt.22 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2015 r. poz.1844),
- 8) główne oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji w rozumieniu art.14 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2015 r. poz.1844),

Rozdział III

Podstawa opodatkowania i wysokość podatku

- Art. 5.** 1.Podstawą opodatkowania, z uwzględnieniem wszystkich obniżeń dokonanych na podstawie ust. 2-4, jest nadwyżka sumy wartości aktywów podatnika wynikająca z zestawienia obrotów i sald sporządzonego przez podatnika na podstawie zapisów na kontach księgi głównej na koniec każdego miesiąca zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2013 r. poz. 330 ze zm.) lub standardami stosowanymi przez podatnika na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy o rachunkowości przenoszącą kwotę 4 000 000 000 zł
2. W przypadku podatników, o których mowa w art. 4 pkt. 1-3 podstawę opodatkowania obniża się o wartość funduszy własnych ustaloną przez podatnika na koniec każdego miesiąca, zgodnie z przepisami Rozdziału 10 ustawy, o której mowa w art. 4 pkt.
3. W przypadku podatników, o których mowa w art. 4 pkt. 4 podstawę opodatkowania obniża się o wartość funduszy własnych ustaloną przez podatnika na koniec każdego miesiąca, zgodnie z przepisami Rozdziału 4 ustawy, o której mowa w art. 4 pkt.
4. W przypadku podatników, o których mowa w art. 4 pkt 1-4, podstawę opodatkowania obniża się dodatkowo o kwoty, o które podatnik działając w wykonaniu decyzji, o której mowa w art. 138 ust. 1 pkt 2 lub 2a albo art. 138d ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015r. poz. 128 ze. zm.), podwyższył w okresie miesiąca, za który ustala się podstawę opodatkowania, fundusze własne.
- Art. 6.** Jeżeli dla określenia podstawy opodatkowania stosowane są kwoty wyrażone w walucie obcej, przeliczenia na złote kwot wyrażonych w walucie obcej dokonuje się według kursu średniego danej waluty obcej ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień na który ustalana jest podstawa opodatkowania.
- Art. 7** 1. Podatnicy, o których mowa w art. 4 pkt. 1 – 4, rozliczają podatek miesięcznie i stawka podatku za każdy miesiąc wynosi 0,0325% podstawy opodatkowania, o której mowa w art. 5.
2. Podatnicy, o których mowa w art. 4 pkt. 5-8, rozliczają podatek miesięcznie i stawka podatku za każdy miesiąc wynosi 0,05% podstawy opodatkowania, o której mowa w art. 5 ust.1.

Rozdział IV

Pobór podatku

- Art. 8.** 1. Podatnicy są obowiązani, bez wezwania właściwego organu podatkowego:

- 1) składać właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego deklaracje podatkowe według ustalonego wzoru,
 - 2) obliczać i wpłacać podatek na rachunek właściwego urzędu skarbowego, za miesięczne okresy rozliczeniowe w terminie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego podatek dotyczy.
2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy podatników, u których podstawa opodatkowania obliczona na każdy ostatni dzień miesiąca jest niższa lub równa 4.000.000.000,00 zł (cztery miliardy złotych).
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór deklaracji, o której mowa w ust. 1 wraz z objaśnieniem co do sposobu wypełniania oraz terminu i miejsca jej składania, mając na względzie umożliwienie identyfikacji podatnika oraz urzędu skarbowego, do którego kierowana jest deklaracja, a także poprawne obliczenie przez podatnika kwot podstawy opodatkowania, w tym wszystkich kwot ją obniżających oraz kwoty podatku.

Rozdział V

Właściwość organów podatkowych

- Art. 9.** 1. Właściwym organem podatkowym dla podatników podatku od niektórych instytucji finansowych jest naczelnik urzędu skarbowego, właściwy miejscowo ze względu na siedzibę podatnika, a w przypadku podatnika, o którym mowa w art. 4 pkt 2,3,7 albo 8 - naczelnik urzędu skarbowego, właściwy miejscowo ze względu na siedzibę oddziału.
2. W przypadku braku możliwości ustalenia właściwego organu podatkowego zgodnie z ust. 1 właściwym organem podatkowym jest Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego Warszawa-Śródmieście.

Rozdział VI

Zwolnienia i ulgi podatkowe

- Art. 10.** Zwalnia się od podatku banki państwowe w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 1 pkt 4.
- Art. 11.** Podatku nie pobiera się od podatników, w stosunku, do których Komisja Nadzoru Finansowego wydała decyzję, o której mowa w:
- a) art. 12 ust.2 pkt. 1 lit. v, x, y;
 - b) art. 12 ust.2 pkt 3 lit. f, g, h;
 - c) art. 12 ust. 2 a pkt 6 i 7
- ustawy z dnia z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. 2006 Nr 157 poz. 1119 ze zm.), przez okres, w jakim utrzymują się skutki prawne wywołane przez decyzję.

Art.12. Do podatku od niektórych instytucji finansowych nie stosuje się zwolnień i ulg podatkowych określonych w odrębnych przepisach.

Rozdział VII

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

- Art. 13.** W ustawie z dnia 15 lutego 1992r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2014r. poz. 851 ze zm.) w art. 16 ust. 1 w pkt 68 w miejsce kropki wstawia się przecinek, a następnie dodaje się pkt 69 w brzmieniu: „podatku, o którym mowa w ustawie z dnia _____ 2015r. o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz. U. z 2015r, nr ____ poz. ____).”
- Art. 14.** Pierwszym okresem, w rozliczeniu za który podatnicy dokonują obliczenia podatku i składają deklarację podatkową, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1, jest luty 2016 r.
- Art.15.** Wprowadzenie podatku określonego niniejszą ustawą nie może stanowić podstawy zmiany warunków świadczenia usług finansowych i ubezpieczeniowych wykonywanych w oparciu o umowy cywilnoprawne zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że możliwość zmiany warunków usług została wprost w umowie przewidziana w przypadku wprowadzenia podatku od aktywów z wyprzedzeniem nie krótszym niż 6 miesięcy przed datą wejścia w życie ustawy.
- Art. 16.** Ustawa wchodzi w życie 1 lutego 2016 r. z zastrzeżeniem art. 8 ust. 3, który wchodzi w życie następnego dnia po jej ogłoszeniu.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel projektu

Celem ustawy jest pozyskanie dodatkowego źródła finansowania wydatków budżetowych, w szczególności wydatków społecznych, o których jest mowa w programie Rządu.

Ponadto ustawa ma na celu zwiększenie udziału sektora finansowego w finansowaniu wydatków budżetowych. Podniesienie w ostatnich latach stawki podatku od towarów i usług o 1 punkt procentowy zwiększyło obciążenia podatkowe społeczeństwa o kwotę zbliżoną do szacowanych dochodów budżetu państwa z tytułu przedmiotowego podatku. Jest więc uzasadnione by sektor finansowy w większym niż dotychczas stopniu uczestniczył w ponoszeniu obciążeń podatkowych, tak jak ma to miejsce w innych państwach europejskich.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie stanowiącej przedmiot regulacji

Polska jest obecnie jednym z niewielu krajów Europy, który nie wprowadził podatku bankowego.

Praktyka legislacyjna w zakresie opodatkowania sektora bankowego po 2008 roku jest znaczna i obejmuje regulacje wprowadzane w kilkunastu krajach Unii Europejskiej. Do najpopularniejszych przedmiotów opodatkowania należą :

- a) wartość sumy bilansowej (z różnymi zastrzeżeniami),
- b) wartość aktywów netto,
- c) wartość zobowiązań oraz
- d) wartość całkowitego wymogu kapitałowego.

W Wielkiej Brytanii celem wprowadzonej z dniem 1 stycznia 2011 r. opłaty bankowej jest zapewnienie, że sektor bankowy będzie posiadał adekwatne obciążenia odzwierciedlające generowane przez niego ryzyka dla systemu finansowego i całej gospodarki. Ponadto opłata ma zachęcić banki do ograniczenia bądź odejścia od ryzykownych modeli finansowania, które mogą zagrażać stabilności systemu finansowego i gospodarki. Opłata wnoszona jest do budżetu państwa i dotyczy banków, których zagregowana wartość zobowiązań przekracza 20 mld GBP, przyjmując założenia, zgodnie z którymi zobowiązania brytyjskich grup bankowych (m.in. spółdzielni mieszkaniowych) ocenia się na poziomie skonsolidowanym, uwzględnia się zobowiązania banków brytyjskich funkcjonujących w ramach grup niebankowych, a także zobowiązania ujęte w zagregowanych bilansach podmiotów zależnych i oddziałów zagranicznych banków i grup bankowych prowadzących działalność na obszarze Wielkiej Brytanii. Podatek dotyczy bowiem banków macierzystych, ich oddziałów i podmiotów zależnych oraz podmiotów zależnych i oddziałów banków zagranicznych działających na terenie Wielkiej Brytanii. Podstawę naliczania świadczenia stanowi wartość sumy bilansowej, z wyjątkiem szczegółowego katalogu wyłączeń. Przy kalkulacji składki w sumie bilansowej nie uwzględnia się m.in. kapitałów pierwszej kategorii (Tier 1), ubezpieczonych depozytów, jak również części innych zobowiązań i aktywów płynnych. Stawka podatku jest elastyczna. W 2011 r. w związku z niepewnymi warunkami na rynku, rząd Wielkiej Brytanii ustalił początkowo stawkę podatku na

poziomie 0,05%, lecz w marcu 2011 r. podjęto decyzję o dokonaniu wyrównania za dwa miesiące, wobec czego opłatę zwiększono do wysokości 0,1%. Od 1 maja 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. stawka podatku wynosiła 0,075% dla zobowiązań krótkoterminowych i 0,0375% dla niektórych kategorii zobowiązań długoterminowych. W styczniu 2012 r. stawkę podatku ustalono na poziomie odpowiednio 0,088% i 0,044% dla odnośnych kategorii zobowiązań. W Wielkiej Brytanii wprowadzona opłata nie stanowi kosztu uzyskania przychodu.

Na Węgrzech opłata pobierana od instytucji finansowych ma charakter podatkowy i obowiązuje od dnia 27 września 2010 r. Intencją wprowadzenia obciążenia na rzecz budżetu państwa była m.in. potrzeba wygenerowania dodatkowych wpływów z tytułu podatków w celu zabezpieczenia systemu finansowego przed wyzwaniami i zagrożeniami wynikającymi z negatywnych zjawisk kryzysowych oraz zrekompensowania państwu pomocy, jakiej udzieliło podmiotom mającym trudności, a także konieczność sprostania wymogom związanym z wielkością deficytu budżetowego, które obowiązują w Unii Europejskiej. Zakres podmiotowy podatku bankowego na Węgrzech jest szeroki, ponieważ instytucjami zobligowanymi do uiszczania należności są instytucje kredytowe, firmy ubezpieczeniowe, a także inne instytucje świadczące usługi finansowe. Podstawa i stawka opodatkowania są zróżnicowane i uzależnione od specyfiki usług świadczonych przez instytucje objęte podatkiem. Dla instytucji kredytowych stawka podatku wynosi 0,15% wartości aktywów netto dla kwoty stanowiącej bazę podatkową do 50 mld HUF i 0,53% dla pozostałej części bazy podatkowej, tj. powyżej 50 mld HUF. W 2011 r. stawka podatku wynosiła 0,45% całości aktywów netto i była najwyższa w całej Unii Europejskiej.

W Portugalii opłata obciążająca instytucje kredytowe obowiązuje od dnia 1 stycznia 2011 r. Jest określana mianem „nadzwyczajnej składki od sektora bankowego” i ma charakter budżetowy. Składka płacona jest przez banki krajowe, oddziały banków macierzystych prowadzące działalność poza granicami Portugalii (opłata ma charakter skonsolidowany i jest uiszczana jako łączne świadczenie ze strony centrali i oddziałów) oraz oddziały banków zagranicznych prowadzących działalność w Portugalii. Podstawę opodatkowania stanowi całkowita wartość zobowiązań instytucji, z wyłączeniem kapitałów pierwszej i drugiej kategorii (Tier 1 i Tier 2) oraz depozytów gwarantowanych przez Portugalski Fundusz Gwarantowania Depozytów. Stawka podatku wynosi 0,05%. Instytucje kredytowe płacą także podatek od nominalnej wartości instrumentów pochodnych nieujętych w bilansie, z wyłączeniem określonych instrumentów zabezpieczających. Stawka podatku dla instrumentów pochodnych wynosi 0,00015%. Wnoszone składki nie podlegają odliczeniu od podatku.

We Francji podatek bankowy obowiązuje od dnia 1 stycznia 2011 r. i ma charakter budżetowy. Opodatkowaniu podlegają banki macierzyste, ich oddziały i podmioty zależne, a także oddziały banków zagranicznych działających na terytorium Francji, jeżeli są regulowane przepisami francuskimi, z wyjątkiem sytuacji, gdy oddział posiada centralę na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego (kraje członkowskie Unii Europejskiej plus Norwegia, Islandia i Lichtenstein). Podatek jest pobierany w wysokości 0,25% wymogu kapitałowego, zaś dla instytucji, które są nim objęte stanowi koszt uzyskania przychodu.

W Szwecji od października 2008 r. istnieje specjalny fundusz stabilizacyjny, którego zasadniczym celem jest finansowanie działań niezbędnych do zapobiegania ryzykom mogącym prowadzić do poważnych zaburzeń w szwedzkim systemie finansowym, a także utrzymanie wiarygodności tego systemu w obliczu globalnych zjawisk kryzysowych. Fundusz finansowany

jest w szczególności ze środków gromadzonych z tzw. opłaty stabilizacyjnej naliczanej rocznie i uiszczanej przez banki i inne instytucje kredytowe, tj. banki macierzyste prowadzące działalność w Szwecji, podmioty zależne banków zagranicznych mające siedzibę w Szwecji, a także oddziały banków macierzystych prowadzące działalność poza granicami Szwecji. Wielkość stawki wynosi 0,036% wartości zobowiązań i rezerw na koniec roku. Ewentualne interwencje przy wykorzystaniu środków z funduszu stabilizacyjnego polegają na zwiększeniu bazy kapitałowej zagrożonej instytucji kredytowej, które może wynieść maksymalnie równowartość 2% wskaźnika adekwatności kapitałowej tej instytucji. Przy ustalaniu wielkości stawki opłaty stabilizacyjnej Szwedzkie Narodowe Biuro Zarządzania Długiem uwzględnia sytuację gospodarczą w kraju oraz wynikające z niej możliwości finansowe podmiotów zobowiązanych do wnoszenia opłaty. W latach 2009 i 2010 w związku z pogorszeniem się koniunktury instytucje kredytowe były zobligowane do uiszczenia opłaty w wysokości jedynie połowy obowiązującej stawki.

3. Różnica między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Obecny stan prawny nie przewiduje podatku od aktywów instytucji finansowych.

Zgodnie z ustawą, opodatkowaniem zostanie objęta jest suma wartości aktywów podatnika wynikająca z zestawienia obrotów i sald sporządzonego przez podatnika na podstawie zapisów na kontach księgi głównej na koniec każdego miesiąca zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2013 r. poz. 330 ze zm.) lub standardami stosowanymi przez podatników na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy o rachunkowości ponad kwotę 4 000 000 000 zł.

W przypadku banków krajowych, oddziałów banków zagranicznych, oddziałów instytucji kredytowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych ustawa przewiduje obniżenie podstawy o wartość funduszy własnych oraz kwot, o które podatek działając w wykonaniu decyzji, o której mowa w art. 138 ust. 1 pkt 2 lub 2a albo art. 138d ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015r. poz. 128 ze. zm.), je podwyższył w okresie miesiąca, za który ustala się podstawę opodatkowania.

Podatek będzie rozliczany miesięcznie, a stawka podatku za każdy miesiąc będzie wynosić:

- 0,0325% podstawy opodatkowania dla banków krajowych, oddziałów banków zagranicznych, oddziałów instytucji kredytowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych,
- 0,05% podstawy opodatkowania dla krajowych zakładów ubezpieczeń, krajowych zakładów reasekuracji, oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji oraz głównych oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji.

Ustawa została skonstruowana w oparciu o elementy konstrukcyjne podatku to jest określa po kolei przedmiot, podmiot, obowiązek podatkowy, podstawę opodatkowania, stawkę podatkową, sposób poboru podatku oraz zwolnienia i ulgi podatkowe.

Przedmiotem opodatkowania jest suma wartości aktywów podatnika wynikająca z zestawienia obrotów i sald – a zatem jest to podatek majątkowy. Przy czym podstawę opodatkowania obniża

się o wartość funduszy własnych utrzymywanych przez podatników prowadzących działalność kredytowo-pożyczkową ze względu na konieczność ochrony ich interesów jako depozytariuszy.

Ze względu na sytuację podatnika, wobec którego KNF zmuszona była skorzystać ze swoich kompetencji ustawowych, nie pobiera się podatku w okresie, w jakim utrzymują się skutki prawne wywołane przez decyzje wydane przez KNF mające za przedmiot likwidację banku, zawieszenie działalności banku i wnioskowanie o jego upadłość, ustanowienie zarządu komisarycznego w banku, likwidację przymusową zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji, ustanowienie zarządu komisarycznego zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji, wystąpienie z wnioskiem o ogłoszenie upadłości zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji oraz ustanowienie i odwołanie kuratora albo ustanowienie zarządcy komisarycznego w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej.

Zakreślenie przedmiotu opodatkowania i podstawy opodatkowania w powyższy sposób w najlepszy sposób realizuje fiskalny cel podatku tj. zapewnienie stabilnych wpływów do budżetu państwa.

Podmiot opodatkowania Podmiotem opodatkowania są osoby prawne (banki, zakłady ubezpieczeń i reasekuracji oraz spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe) oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej (oddziały instytucji zagranicznych). Poza opodatkowaniem pozostaną zagraniczne zakłady ubezpieczeniowe z państw członkowskich Unii Europejskiej wykonujące działalność w Polsce na zasadzie swobody działalności ubezpieczeniowej oraz banki wykonujące transgraniczną działalność bankową. Opodatkowanie tych podmiotów byłoby niezwykle trudne, a ponadto ich obecna skala działalności w Polsce prowadzona poza oddziałami nie jest znaczna.

Pobór podatku oparty jest na zasadzie samonaliczania podatku przez podatników.

Podatek naliczany będzie w okresach miesięcznych. Za takim rozwiązaniem przemawia sporządzanie w takich okresach zestawień obrotów i sald dających możliwości ustalenia podstawy opodatkowania, ale także istniejące już w systemie prawnym obowiązki sprawozdawcze tych instytucji realizowane w cyklach miesięcznych,

Termin wpłaty podatku określono na 25 dzień miesiąca następującego po miesiącu, którego podatek dotyczy.

Jako właściwy organ podatkowy w ustawie został ustalony naczelnik urzędu skarbowego, właściwy miejscowo ze względu na siedzibę podatnika, z tym że w przypadku oddziałów instytucji finansowych, naczelnik urzędu skarbowego, właściwy miejscowo ze względu na siedzibę oddziału.

Jeśli nie jest możliwe ustalenie właściwego organu podatkowego w powyższy sposób, ustawa ustala jako właściwego Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego Warszawa-Śródmieście.

Zwolnienia i ulgi – w ustawie przewidziano zwolnienie z podatku sumy bilansowej, o wartości nieprzekraczającej 4.000.000.000,00 zł. Zwolnienie wprowadza się w celu ochrony powstających banków i zakładów ubezpieczeń, które pozytywnie wpływają na konkurencję na rynku, a których objęcie podatkiem mogłoby doprowadzić do trudności finansowych. Podobne rozwiązania funkcjonują w innych krajach, np. w Austrii zwolniona jest kwota 1 mld Euro.

Zdecydowano się zwolnić od podatku Bank Gospodarstwa Krajowego i ewentualnie inne banki państwowe, które mogą powstać w przyszłości. Takie instytucje realizują cele polityki gospodarczej Państwa i są powołane w celu innym niż *stricto komercyjny*. Ich opodatkowanie, zważywszy, że w aktywa są wyposażone przez Państwo nie ma sensu i generowałoby jedynie „pusty obrót” pieniądza, zamiast realizować cele fiskalne założone w ustawie.

Ustawa zawiera także przepisy przejściowe umożliwiające pobór podatku w pierwszym okresie rozliczeniowym to jest w lutym 2016r.

Ponadto ze względów fiskalnych proponuje się wprowadzenie zmiany w ustawie z dnia 15 lutego 1992r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2014r. poz. 851 z późn. zm), której celem jest uniemożliwienie odliczania projektowanego podatku od podstawy opodatkowania w podatku dochodowym od osób prawnych.

Przewidywane skutki finansowe, gospodarcze, społeczne i prawne

– **skutki finansowe, gospodarcze i społeczne**

Szacowane wpływy z podatku

Na podstawie dostępnych danych Komisji Nadzoru Finansowego, szacowane wpływy z podatku wyniosą w 2016 r., kwotę 6,5-7 mld zł.

Wpływ na dochody z podatku dochodowego od osób prawnych

Wprowadzenie podatku nie powinno mieć wpływu na zmniejszenie dochodów uzyskiwanych z podatku dochodowego od osób prawnych, z uwagi na fakt, że podatek nie będzie stanowił kosztu uzyskania przychodu i nie obniży podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym.

Wpływ na konkurencyjność polskiego rynku dla instytucji zagranicznych

Wprowadzenie podatku nie powinno zmniejszyć konkurencyjności polskiego rynku dla instytucji zagranicznych z uwagi na fakt, że podatek zostanie wprowadzony na równych zasadach dla podmiotów krajowych jak i zagranicznych.

Ponadto istniejące za granicą zainteresowanie zakupem aktywów w Polsce przez instytucje międzynarodowe wskazuje, że rynek polski jest atrakcyjny dla zagranicznych instytucji finansowych i wprowadzenie podatku od instytucji finansowych nie powinno wpłynąć w znaczący sposób na dalsze zainteresowanie polskim rynkiem. Dodatkowym istotnym czynnikiem jest także zacieśnianie dyscypliny fiskalnej w państwach europejskich spowodowane kryzysem finansowym oraz plany lub już zrealizowane wprowadzenie podatku bankowego w największych krajach europejskich (Wielka Brytania, Francja, Niemcy).

Wpływ na zdolność do udzielania kredytów przez banki

Zdolność banku komercyjnego do udzielania kredytu gospodarce regulowana jest dwoma podstawowymi parametrami: poziomem rezerwy obowiązkowej i utrzymaniem adekwatności kapitałowej. Bierzemy pod uwagę tylko te zmienne, gdyż pozostałe (np. wskaźnik gotówkowy, rezerwy nadobowiązkowe) mają charakter rynkowy a nie *sui generis* administracyjny.

Podatek, bez względu na jego ostateczny kształt, nie ingeruje w parametr pierwszy, pozostający w wyłącznej gestii banku centralnego.

Przy obecnym poziomie rezerwy obowiązkowej wynoszącym 3,5% możliwa kreacja pieniądza kredytowego przez system bankowy to iloczyn odwrotności poziomu rezerwy i wartości depozytów. W naszej sytuacji jest (1/0,035), czyli 28,5. Zmiana poziomu rezerwy o 1 pp. w górę zmniejsza współczynnik kreacji do 22,2, a 1 pp. w dół zwiększa go do 40. Przesłanki przemawiające za zmianą poziomu rezerwy obowiązkowej wynikają z oceny przez NBP wpływu krótkookresowej sytuacji płynnościowej sektora bankowego na realizację celu inflacyjnego. Co istotne poziom rezerwy nie zmienia się od roku 2010.

Z kolei znaczenie podatku ujawni się przy ocenie adekwatności kapitałowej.

Adekwatność kapitałowa (współczynnik wypłacalności) to minimalna, procentowa relacja funduszy własnych netto do aktywów ważonych ryzykiem. Jego wartość minimalna to 8% (art. 128 prawa bankowego) a na koniec I kwartału 2015 wynosiła ona 13,6% dla całego sektora. Prawo bankowe w art. 128 nazywa fundusze własne netto „kapitałem wewnętrznym” i nakłada na banki obowiązek i prawo określania jego wysokości samodzielnie w relacji do profilu ryzyka generowanego przez dany bank. KNF na bieżąco kontroluje prawidłowość wyznaczania tego kapitału przez banki. Kapitał wewnętrzny/fundusze własne to fundusze mające zagwarantować bankowi kontynuowanie działalności w razie materializacji całego ryzyka oszacowanego dla danej struktury aktywów. W uproszczeniu kapitał wewnętrzny to część kapitału akcyjnego i zapasowego utworzonego z zatrzymanych zysków. Wzrost zapotrzebowania na ten kapitał może z powodu zamiaru ekspansji kredytowej lub wzrostu poziomu ryzyka generowanego przez aktualną strukturę aktywów.

W wartościach nominalnych poziom funduszy własnych sektora to 125 mld zł (banki komercyjne) i 10,5 zł (spółdzielcze).

Z kolei wskaźnik ROE dla sektora w ostatnich latach utrzymuje się na poziomie dwucyfrowym, i w roku 2014 i 2015 jest to około 12% (z tendencją malejącą), co z pewnością pozwala uzupełnić ewentualny ubytek kapitału zapasowego bez uszczerbku dla wymogów kapitałowych.

W dniu 30.09.2015 suma aktywów sektora wynosiła 1 887 mld zł, a więc podatek wg stawki 0,0325% miesięcznie to około 7,3 mld zł w skali roku. Wynik finansowy netto sektora wyniósł 16,2 mld zł, czyli wzrósł o 7,1% w stosunku do roku 2013. Przy niemal zerowej inflacji i stosunkowo niewielkim wzroście gospodarczym jest to znakomity efekt.

Zgodnie z danymi Komisji Nadzoru Finansowego suma bilansowa sektora ubezpieczeniowego na dzień 30.06.2015 wynosiła 180 mld, a wynik finansowy netto po sześciu miesiącach to prawie 3,5 mld zł. Z danych tych wynika wyższa rentowność sektora ubezpieczeń w stosunku do bankowego, co uzasadnia stosowanie wyższej stawki podatku w wysokości 0,05% miesięcznie.

Możliwość przerzucenia podatku na klientów banków i towarzystw ubezpieczeniowych

Podatek od sum bilansowych instytucji finansowych jest *de facto* podatkiem majątkowym, stąd przerzucenie podatku na klientów nie powinno mieć miejsca.

Kwestia przerzucalności podatku opisana jest szczegółowo w literaturze podatkowej (Np. S. Owsiak „Finanse Publiczne” Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2000r. s. 186-188,

A. Gomułowicz, J. Małecki „Podatki i prawo podatkowe” Lexis Nexis Warszawa 2004 s. 40-43, s. 51 i s. 88, R. Mastalski „Prawo podatkowe” CH Beck Warszawa 2004r. s. 45)

Przyjmuje się, że przeliczane są podatki pośrednie (obrotowe i VAT), natomiast w przypadku podatków bezpośrednich, (a do takich należą podatki dochodowe i majątkowe) przeliczanie podatków jest utrudnione, z uwagi na fakt, iż kwota podatku nie jest ujęta w cenie towaru lub usługi.

Przeliczanie podatków może następować „w przód” tj. nabywców towarów lub usług poprzez podwyższanie cen sprzedaży, lub „wstecz” na dostawców poprzez obniżanie cen zakupu towarów lub usług.

W przypadku podatków bezpośrednich o tym czy dojdzie do przeliczenia podatku oraz czy zostanie on przeliczony „w przód” czy „wstecz” decydują uwarunkowania rynkowe.

W przypadku banków i zakładów ubezpieczeń raczej trudno liczyć się z możliwością przeliczania podatku „wstecz”, choć nie można wykluczyć zaistnienia większej presji, w związku z wprowadzeniem podatku na obniżenie wynagrodzeń lub ceny usług nabywanych przez banki i zakłady ubezpieczeń (np. ceny najmu pomieszczeń, w których mieszczą się oddziały instytucji finansowych).

W przypadku depozytów i polis ubezpieczeniowych na rynku obserwujemy istotną konkurencję. Banki konkurują obecnie o pieniądze depozytariuszy i wobec tego trudno oczekiwać, że w związku z wprowadzeniem podatku bankowego będą obniżać oprocentowanie lokat. Odmiennie sytuacja kształtuje się w przypadku kredytobiorców. W tym przypadku należy oczekiwać zwiększenia marży na rynku kredytów korporacyjnych. Wydaje się, że z uwagi na konkurencję na rynku kredytów indywidualnych, takim klientom banków będzie grozić podwyżka oprocentowania. Ponadto, co należy podkreślić podwyżka co do zasady nie będzie dotyczyć umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Wobec powyższego uprawnione jest twierdzenie, że proponowany podatek w przypadku banków w pierwszej kolejności zmniejszy rentowność banków.

Zamiar przeniesienia podatku na klientów banków będzie ograniczony istniejącą konkurencją na rynku, aktywnymi działaniami UOKiK, oraz istniejącymi i proponowanymi w projekcie (art. 16) rozwiązaniami prawnymi.

– skutki prawne

Skutkiem prawnym będzie istnienie nowego podatku od sumy aktywów niektórych instytucji finansowych.

4. Źródła finansowania

Po stronie wydatkowej w pierwszym roku obowiązywania projektowanej ustawy należy się liczyć z niewielkim wzrostem kosztów związanych z procesem poboru podatku i kontrolą wywiązywania się przez podatników z nałożonych obowiązków. Koszty te nie powinny być jednak istotne, porównując z potencjalnymi wpływami z tego podatku.

5. Projekty podstawowych aktów wykonawczych

Ustawa zawiera delegację do wydania jednego rozporządzenia (art. 8 ust. 3).

Projekt rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie określenia wzoru deklaracji dla podatku od niektórych instytucji finansowych* wraz załącznikiem do niego w postaci deklaracji dla podatku od niektórych instytucji finansowych załączono do niniejszego projektu ustawy.

6. Zgodność z prawem UE

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

7. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Należy zakładać, że zgodnie z art. 34 ust. 3 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałek Sejmu przed skierowaniem do pierwszego czytania skieruje niniejszy projekt ustawy do konsultacji w trybie i na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie określenia wzoru deklaracji dla podatku od niektórych instytucji finansowych

z dnia _____

Na podstawie art.9 ust. 3 ustawy z dnia _____ o podatku od niektórych instytucji finansowych zarządza się, co następuje:

§ 1 Określa się wzór deklaracji podatkowej, o którym mowa w art. 9 ust. 3 ustawy z dnia _____ o podatku od niektórych instytucji finansowych, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2 Wzór, o którym mowa w § 1, stosuje się do rozliczeń dokonywanych począwszy od lutego 2016 r.

§ 3 Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 2 lutego 2015 r.

Załącznik PIF Deklaracja dla podatku od niektórych instytucji finansowych

NIP podatnika	Urząd skarbowy, do którego adresowana jest deklaracja	Miesiąc, którego dotyczy deklaracja
Określenie działalności podatnika wg art. 4 pkt 1-8 ustawy	Firma podatnika	Adres podatnika
Suma aktywów podatnika po obniżeniu o kwotę, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy		
Suma obniżeń na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy		
Suma obniżeń na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy		
Suma obniżeń na podstawie art. 6 ust. 4 ustawy		
Obniżenia podstawy razem		
Obliczenie podatku		
Data wypełnienia deklaracji	Podpis osoby odpowiedzialnej	

Załącznik

Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie określenia wzoru deklaracji dla podatku od niektórych instytucji finansowych

z dnia _____

Na podstawie art.9 ust. 3 ustawy z dnia _____ o podatku od niektórych instytucji finansowych zarządza się, co następuje:

§ 1 Określa się wzór deklaracji podatkowej, o którym mowa w art. 9 ust. 3 ustawy z dnia _____ o podatku od niektórych instytucji finansowych, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2 Wzór, o którym mowa w § 1, stosuje się do rozliczeń dokonywanych począwszy od lutego 2016 r.

§ 3 Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 2 lutego 2016 r.

Załącznik PIF Deklaracja dla podatku od niektórych instytucji finansowych

NIP podatnika	Urząd skarbowy, do którego adresowana jest deklaracja	Miesiąc, którego dotyczy deklaracja
Określenie działalności podatnika wg art. 4 pkt 1-8 ustawy	Firma podatnika	Adres podatnika
Suma aktywów podatnika po obniżeniu o kwotę, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy		
Suma obniżeń na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy		
Suma obniżeń na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy		
Suma obniżeń na podstawie art. 6 ust. 4 ustawy		
Obniżenia podstawy razem		
Obliczenie podatku		
Data wypełnienia deklaracji	Podpis osoby odpowiedzialnej	